

3.06.2024

Mette Frederiksens tale på Europakonferencen 2024

Statsministeren talte om de mange udfordringer Europa står overfor: krigen i Ukraine, klimakrisen, konkurrenceevne og migration. Du kan læse eller se talen her.

Kontakt

Sarah Fiona Murphy

📞 +45 30 10 02 41

✉️ Sarah@thinkeuropa.dk

Hovedkonklusioner

- Vi har ikke stået i et større **udfordringsbillede**, end vi gør netop nu, siden 2. verdenskrig. Det gælder sikkerhedspolitisk, økonomisk, og bredt geopolitisk.
- Vi skal ikke alene blive bedre til at tiltrække private investeringer, men også til at holde pengene i Europa. Og lige nu sker det modsatte. Det er derfor, nogle af os går meget op i **kapitalmarkedsunionen**, noget der for mange lyder utroligt kedeligt, men som er en af de afgørende parametre for, om vi kommer foran igen.
- Vi skal stå vagt om vores **forskning**. Vi skal tænke over, hvem vi forsker sammen med, og hvilket rum vi lader nogen komme ind i. Og vi må ikke undervurdere det globale kapløb om de kritiske teknologier.
- Det er i mine øjne centralt for vores samlede **konkurrenceevne**, at vi ikke sakker bagud på den grønne teknologi. Det kræver hurtigere godkendelser og mere risikovillig finansiering i samarbejde med private aktører.
- De næste runder af **udvidelser** er afgørende. Det er vigtigt at holde landene tæt på os, set geopolitisk. Men det er også vigtigt for alle de mange kræfter, der er i landene, der ønsker at være med i den europæiske familie og ikke vende sig tilbage til det russiske diktatur, som de kender.

Ved tryk på afspil accepterer du cookies og spring fra den eksterne videoleverandør.

Tak for invitationen.

Det er jo en tale om Europa netop nu, og det kommende danske formandskab er jo nærmest umuligt at indkapsle på kort tid, fordi alle udfordringer er på Europas bord på én og samme tid. Og derfor bare nogle enkelte, men i mine øjne vigtige nedslag.

Det vigtigste først: det er selvfølgelig Ukraine. Jeg har kun godt at sige om Europa, bare så det er sagt fra starten. Og jeg har endnu mere godt at sige om Europa i dag, end for år tilbage, fordi vi har ikke stået stærkere i vores politiske samarbejde, end vi gør netop nu. Men en af svaghederne ved Europa er, at vi har indlejret, tror jeg, gennem generationer, Europas styrke og Europas position i verden. Og jeg tror, vi har svært ved at slippe det selvbillede. Jeg tror, vi har svært ved at udfordre os selv.

Men jeg må sige, efter utrolig mange samtaler med kolleger rundt omkring i verden, og almindelig iagttagelse af, hvad der sker geopolitisk, at det ikke er sådan, resten af verden ser på Europa. Vi tænker selv, at vi er omdrejningspunktet for resten af verden, men sådan tænker resten af verden hverken om sig selv eller om os. Og vi har ikke stået i et større udfordringsbillede, end vi gør netop nu, siden 2. verdenskrig. Det gælder sikkerhedspolitisk, økonomisk, og bredt geopolitisk.

Så situationen er så alvorlig, som den kan blive. Og mit måske vigtigste budskab er, at vi har helt utroligt travlt med at gøre Europa stærkere i dybden og stærkere i bredden, altså i hvor mange lande, der er med i vores politiske union.

Ruslands invasion af Ukraine, som vi jo sådan set nok... Det er meget, meget let at være bagklog, og derfor begiver jeg mig aldrig ud i at være det. Det er for let. Hvis jeg dog skal tillade mig selv at være det på et enkelt punkt, så skulle vi have sat foden ned allerede i 2014. Det gjorde vi ikke, og det betaler Ukraine en alt for høj pris for, men det gør vi andre også. Og derfor lod vi den køre for langt og er blevet rystet i vores eget fundament. Det afslører en form for naivitet, fordi når man ser på Ruslands samlede ageren i denne verden, så er der sådan set ikke noget, der burde overraske os i, at de heller ikke kan finde på en fuldblown angrebskrig ind i et europæisk land, som Ukraine er.

Rusland er en reel trussel mod Europas frihed. Det kommer i mange former, abstrakte som konkrete, så det kan have mange forskellige udtryk, men det kommer hver eneste dag. Om det er oplysningskampagner set med russiske briller, set med europæiske påvirkningskampagner, hvor man forsøger at ødelægge vores demokratiske valg, det kommer vi til at se frem mod 9. juni. Om det er cyberangreb på private, offentlige virksomheder og i den offentlige opinion i det hele taget. Om det er hybride angreb, potentiel sabotage af kritisk infrastruktur, eller at man skubber

migranter ind over grænsen den ene dag via Belarus til de baltiske lande, den anden dag ind i Finland via den langstrakte grænsedragning der. Eller det er russisk deltagelse i destabilisering i Sahel-området i Afrika. Om det er deres rolle i Mellemøsten. Om det er deres påvirkning af negativ karakter i Armenien, Georgien, Moldova eller Vestbalkan. Så følger det i mine øjne det samme mønster.

Og derfor er jeg af den overbevisning, at vi står ved begyndelsen af en ny æra. Og det vi troede var den nye normal, blev, tror jeg, en parentes i Europas historie. Og derfor er det så alvorligt, som det kan blive. Det er også derfor, vi nu opruster markant. Det gør vi i den europæiske søjle i NATO-samarbejdet. Det gør vi i Danmark. Vi bruger nu i år 2,4 procent af BNP. Jeg skal ikke lægge skjul på det. Det er noget af det, jeg er mest stolt af som statsminister. Vi opruster for at undgå krig. Vi opruster for at afskrække Rusland fra at gå yderligere. Men vi opruster jo også, fordi vi er der nu, hvor vurderingen er, at Rusland vil kunne angribe ind i NATO-lande i løbet af 2-5 år.

Så vi opruster for at undgå krigens udvidelse. Og vi opruster for at afskrække. Vi opruster også – set med danske briller – for at bidrage mere til vores kollektive ansvar. Og fordi vi ikke længere vil ligge i læ af andre. Og med det er også sagt, at skiftende amerikanske præsidenter, og dem har der været flere af, har haft ret fra start til nu, at Europa skulle have gjort mere på et tidligere tidspunkt. Det er faktisk forkert at sige Europa. Fordi en række af vores europæiske allierede har, da vi andre trak fredsdividenten ud til andre gode formål, der var der andre heriblandt Polen, der vedblev med at have et højt budget på forsvarsområdet. Men ellers er det i høj grad amerikanerne, som vi har tænkt ville komme og hjælpe os, hvis situationen måtte opstå. Vi troede faktisk ikke, at situationen ville opstå. Nu ved vi, at situationen kan opstå. Og jeg ved ikke, om alle er enige, men jeg har i hvert fald truffet den beslutning på vegne af Danmark, at vi ikke længere venter på, at nogle andre hjælper os. Vi skal kunne stå i egen ret. Det kan Danmark jo ikke alene.

NATO er og bliver den vigtigste sikkerhedspolitiske og forsvarspolitiske alliance, der findes. Men den europæiske søjle i vores NATO-samarbejde bliver nødt til at vokse sig stærkere og større. Og derfor, når vi om en ganske kort tid i det europæiske samarbejde kigger ind i de næste fem år, som jeg tror bliver afgørende for Europas næste 50 år, der bliver forsvar og sikkerhed nummer ét. Og sådan har det ikke været i lang, lang tid. Ukraine yder et formidabelt, næsten overmenneskeligt forsvar af dem selv mod det, som jeg tror er drivende, ikke kun for Putin, det ville være en fejl at tro, at det handler om ham, men for Rusland, nemlig ønsket om et større russisk

imperium. Men de kan ikke gøre det alene, og man kan ikke forsvare et land, hvis ikke man har luftforsvar.

Og derfor er det allervigtigste, vi kan gøre som europæere, at levere det, som Ukraine har brug for. Det er ammunition, det er luftforsvar, og så er det en yderligere egen produktion. De er imponerende mennesker, det bliver jeg bare nødt til at sige til jer. Og når vi andre bruger meget tid på noget, så bruger Ukraine utrolig kort tid på noget, og derfor er det næste store kapitel, vi går i gang med, at støtte produktionen inde i Ukraine af våben, ammunition og andet, fordi de simpelthen producerer hurtigere, end vi andre kan finde ud af. Desværre. Vores F-16 fly er snart på vej. De vil ikke i sig selv ændre dynamikken på slagmarken, men de har en vigtig symbolsk betydning. Og tak til alle her i Danmark for, at vi har turdet gå forrest på den vigtige opgave, sammen med andre gode allierede i vores F-16-koalition. Med alt det, jeg siger her, siger jeg også, at enhver snak om krigstræthed uden for Ukraine, synes jeg er pinagtig. Og vil være et lavpunkt i europæisk historie. Jeg kan forstå, hvis ukrainerne på et tidspunkt bliver trætte, men jeg tror faktisk ikke, det kommer til at ske. De har besluttet sig for at forsvare sig mod diktaturet. Og de bliver ved. Det er vores opgave at sørge for, at det kan lade sig gøre.

Apropos egen produktion inde i Ukraine. En helt central forudsætning for, at Europa kan forsvare sig selv og afskrække, er, at vi får gang i vores egen forsvarsindustri på en helt anden skala, end vi har været vant til i rigtig, rigtig mange år. Og derfor er den europæiske søjle af NATO-samarbejdet og dermed sammensmeltningen de facto i hverdagen af det arbejde, vi laver i EU og det arbejde, vi laver i NATO, et helt nyt vilkår. Der er sikkert mange af jer, der godt ved det, at jeg er transatlantisk i hjertet, og jeg altid vil starte og slutte med NATO. Men jeg vil bare dele en enkelt ting med jer. På lederplan mødes vi én gang om året i NATO-sammenhæng. Vores forsvars- og udenrigsministre mødes oftere. Men som leder mødes vi én gang som udgangspunkt i NATO. Da krigen kom til, så blev kadencen sat lidt op. Men i EU mødes vi hele tiden, og heldigvis, for der er mange beslutninger, der skal træffes, og det ville være helt vanvittigt, hvis ikke vi brugte det rum, vi har sammen, til at snakke forsvarssikkerhed nu, men også i de kommende år. En styrkelse af europæisk forsvarsproduktion kræver i mine øjne meget mere privat kapital, risikovillig offentlig kapital, og også en højere grad af samordning af den europæiske våbenproduktion, fordi vi ganske enkelt har for mange systemer og for mange forskellige platforme, som blandt andet Ukraine lige nu skal navigere på.

Fra sikkerhed til økonomi, som i øvrigt i disse år ikke kan ses uafhængigt af hinanden. Vi befinder os i det, jeg vil kalde et strategisk øjeblik. Det økonomiske tyngdepunkt

flytter til Asien. Det internationale verdenshandelssystem, som er bygget op gennem årtier, udfordres. Det er den positive udlægning. Og set med europæiske briller, står vi for svagt i det teknologiske kapløb. Det kræver, at vi kommer op i gear. EU skal være stærkere og skal være større. Det vender jeg tilbage til. Det betyder også, at gode intentioner skal følges op af handlinger. Når præsident Zelensky første gang siger, at han har brug for ammunition, så skal vi levere ammunition. Når han siger, at han ikke kan beskytte den østlige del af Ukraine, medmindre han får luftforsvar, så skal vi levere luftforsvar. Hvis vi skal gennemføre den grønne omstilling, som vi gerne vil, så skal vi selv kunne producere den teknologi, som den er afhængig af. Og når migrationspresset på Europa igen er stigende, så skal vi kunne beskytte vores egen ydergrænse. Der skal ganske enkelt være kortere fra tanke til handling, som vi så det under pandemien, og som vi i øvrigt har set det i håndteringen af energikrisen. To kriser, der har ramt Europa hårdt, men som har været fantastisk godt håndteret, synes jeg. Sidste år så vi meget konkret, hvor høj en europæisk pris vi betaler, når vi er for afhængige af nogen, vi ikke deler interesser med, nemlig de russiske fossile brændstoffer. Det må ikke gentage sig, afhængighed af teknologi og kritiske råstoffer er mindst lige så problematisk, som energien er.

Vi bliver nødt til at beskytte vores egne intellektuelle ejendomsrettigheder. Vi skal stå vagt om vores forskning. Vi skal tænke over, hvem vi forsker sammen med, og hvilket rum vi lader nogen komme ind i. Og vi må ikke undervurdere det globale kapløb om de kritiske teknologier. Og derfor bliver vi nødt til at gøre det nemmere at investere, at innovere, og skalere i Europa. Vi skal ikke alene blive bedre til at tiltrække private investeringer, men også til at holde pengene i Europa. Og lige nu sker det modsatte. Det er derfor, nogle af os går meget op i kapitalmarkedsunionen, noget der for mange lyder utroligt kedeligt, men som er en af de afgørende parametre for, om vi kommer foran igen. Og så, og det kan lyde meget klichéagtigt, så bliver vi nødt til at komme af med den spændetrøje, vi giver os selv og de snubletråde. Vi er blevet bureaukратиets højborg på det internationale verdenskort. Og det er vores egne regler. Altid med gode intentioner, men det er vores egne regler, der forhindrer vores egne virksomheder i lige nu at kunne konkurrere globalt.

Vi ser det meget tydeligt på for eksempel vedvarende energi. Og derfor bliver vi nødt til i løbet af de kommende år at få tænkt meget mere på tværs. Og det bliver ret afgørende også i diskussionen om indretning af kommissionen, som stadigvæk er meget søjleopdelt. Men da alting skal ses på tværs af søjlerne, så skal vi også der sadle om. Vi risikerer jo, sagt med andre ord, at vi bliver oversvømmet med varer, som har så meget statsstøtte i ryggen, at vores egne virksomheder ganske enkelt bliver udkonkurreret. På Esbjerg Havn, der holder allerede tusindvis af kinesiske

elbiler, der venter på at trille ud på danske og europæiske veje. Om ikke ret lang tid, så har de kunstig intelligens i sig. Og så er det meget mere end en bil. Så er det meget mere end en bil. Vi har tabt konkurrencen på solceller. Vi er tæt på at gøre det på vind.

Vi skal blive bedre til at aktivt screene investeringer. Vi skal sætte ind over for unfair subsidier og dumping. Og vi bliver nødt til at indgå flere strategiske partnerskaber omkring kritiske råstoffer.

Så, sagt med andre ord, nye tider kræver nye svar. Det er ikke ret mange år siden, at industripolitikken levede sådan lidt en skyggetilværelse i Europa, der var udbredt skepsis over for statsstøtte. I en ny verden må dogmerne falde, og realismen må sejre. Og vi bliver i mine øjne nødt til at gå til alle spørgsmål med et åbent sind, også hvad angår statsstøtte. Og ikke mindst når det handler om kritiske teknologier og sektorer, der tror jeg ikke, der er nogen vej udenom også at bruge det redskab. Det gælder på forsvarsområdet, men det gælder også på de nye grønne teknologier. Brint, power to X og andre ting. Og må ikke bare... Jeg har sikkert talt for længe allerede nu, Lykke.

Må jeg ikke bare sige, kære Europa, vi bliver nødt til at holde fast i vores ambitioner på den grønne omstilling. Det er som om pendulet begynder at svinge nu, fra skåltalerne og de fine mål, til en mere konkret virkelighed. Og det er svært. Men vi er jo nogen i al beskedenhed, der er i gang med at bevise, at det godt kan lade sig gøre, at komme i mål med meget ambitiøse klimamål. Vi kommer til at leve op til 2025-målsætningen, selvom ingen troede, det ville gå sådan. Og vi kommer også i mål med vores 2030-målsætning, men vi har jo gjort det i Danmark på en måde, så det ikke har sat sig i øget ulighed. Polarisering, uenighed, uvenskab mellem generationer eller mellem regioner i vores eget land. Og det er samme øvelse, vi skal igennem nu i Europa.

Og det er i mine øjne centralt for vores samlede konkurrenceevne, at vi ikke sakker bagud på den grønne teknologi. Og igen hurtigere godkendelser og mere risikovillig finansiering i samarbejde med private aktører. Og så er der noget så kedeligt som, at vi skal have forbundet Europa på energiområdet. Og jeg skal nok lade være med at bruge lang tid på det, men vi har et fantastisk hav omkring Danmark. Vi er skatkammeret sammen med gode naboer. Tyskland, Belgien, Holland, UK.

Som vi har iøvrigt, har en interesse i at holde sig så tæt på vores europæiske samarbejde som overhovedet muligt, også hvad angår EU. Men vi har også et godt

hav til den anden side. Vi har et tæt samarbejde med de baltiske lande, med de skandinaviske lande og med Polen og Tyskland den vej. Men vi kan ikke komme af med al den grønne vedvarende energi, hvis ikke vi får bygget en meget stærkere europæisk infrastruktur. Beklager, hvis det lyder kedeligt. Men det er meget let at tale om klimaforandringer. Det er nede i maskinrummet, vi kan levere de rigtige resultater. Lykke, har jeg tre minutter mere? Okay, jeg går aldrig med ur.

Nå, hvis jeg kun har tre minutter tilbage. Det havde jeg også for lidt siden. Så bliver jeg nødt til at sige et par ord omkring migration, hvor tingene flytter sig rigtig meget på den europæiske scene. Vi vil vedblive med at være udfordret som kontinent. Det internationale asylsystem er de facto brudt sammen. Og vi er alle sammen, fra flygtninge til deres familier til modtagerlande og transitlande, ofre for ekstremt kyniske menneskesmuglere og handler. Og det er dem, der reelt bestemmer i dag over migrantstrømmen. Det er så udemokratisk, som det overhovedet kan blive. I kan godt huske, at vi for nogle år tilbage gik i gang med at tale om, at vi havde behov for at etablere et helt nyt system. Der var måske ikke så meget lydhørhed overfor det. For år tilbage i dag samarbejder vi i en gruppe af EU-lande, der udgør majoriteten af EU-lande. Vi har netop sendt brev til den både nuværende og den kommende kommission, sammen med 14 andre EU-lande.

Vi peger på alt fra bedre beskyttelse af egne og ydre grænser, tilbagesendelse og ikke mindst forpligtende partnerskaber med tredjelande. Jeg er overbevist om, at kommissionen lytter til det her, og at vi dermed også kommer tættere på nogle reelle nye europæiske løsninger. De tre minutter er næsten gået, og det er virkelig ærgerligt, fordi det næste kapitel handler om udvidelsen. Det tager vi så. Der er 30 sekunder tilbage. Okay, jeg gemmer mig her. Jeg bliver nødt til lige at sige et par ord omkring det her. Vi har nogle lande, der ligger meget tæt på grund af det, vi har. Vi ligger meget tæt på vores europæiske union. De lande er i gang med en voldsom transformation for at komme tættere på den europæiske union.

Der er et klart pro-europæisk perspektiv. De knokler for at få truffet de beslutninger, der skal til. Men det er også lande, der er skrøbelige, fordi de er underlagt et voldsomt russisk pres. Meget større end det, vi andre oplever i den vestlige del af det europæiske samarbejde. Og hvis ikke disse lande har et klart europæisk perspektiv, så vinder Rusland. Og derfor er udvidelsen, de næste runder af udvidelser afgørende. Det er vigtigt at holde landene tæt på os, set geopolitisk. Men det er også vigtigt for alle de mange kræfter, der er i landene, der ønsker at være med i den europæiske familie og ikke vende sig tilbage til det russiske diktatur, som de kender.

Og derfor, det vi har behov for i de kommende år, det er et stærkere Europa. Og et stærkere Europa kan kun lade sig gøre, hvis der er en stærk europæisk union. Der er ingen anden vej. Dem, der påstår det modsatte, har ikke ret. Hvis ikke der er en stærk europæisk union, så er der ikke et stærkt Europa. Og hvis ikke der er et stærkt Europa, så er der heller ikke et stærkt Danmark. Og det stærke Europa er i substansen og i dybden, men det er også i antallet af lande. Og derfor er udvidelsen afgørende. Og så er min tid gået for længst. Men hold da op, der er mange opgaver de kommende år for os alle sammen.